

پیش بینی میزان اسید های آمینه ضروری در سورگوم با استفاده از روش شبکه های

عصبی مصنوعی

حسین انصاری نیک^{*} ، سید محمد حسینی^۱ ، مهران مهری^۲

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد و استادیار گروه علوم دامی دانشگاه بیرجند ، ۲- استادیار گروه علوم دامی دانشگاه زابل

Hossein.Bahand@gmail.com *

چکیده

هدف از این تحقیق، بررسی کاربرد شبکه عصبی مصنوعی در برآورد میزان اسید های آمینه ضروری با استفاده از مقادیر تجزیه تقریبی در مدل شبکه عصبی بکار رفته، متغیرهای ورودی شامل میزان پروتئین خام، چربی خام، فیبر خام، فسفر و خاکستر بود. همچنین متغیرهای خروجی مورد بررسی شامل پروفیل اسید های آمینه ضروری (متیونین، سیستئین، متیونین + سیستئین، لوسین، فنیل آلانین، تریپتوфан، والین، آرژینین، لایزین، هیستیدین و ترئونین) مربوط به ترکیب سورگوم بودند. ضرایب تبیین (R^2) برای مدل پیش بینی هر کدام از اسیدهای آمینه محاسبه شد. ضرایب تبیین اسید های آمینه ضروری در سورگوم با ورودی همزمان همه مواد مغذی به دست آمده توسط شبکه عصبی پرسپترون چند لایه بهتر از برآورده بود که به روش رگرسیون خطی صورت گرفته است. آنالیز حساسیت نشان داد که از میان پنج ماده مغذی (پروتئین خام، چربی خام، فیبر خام، فسفر و خاکستر)، پروتئین خام متغیر تاثیرگذار در پیش بینی الگوی اسیدهای آمینه بود که خود بخش تعیین کننده میزان اسید آمینه در یک ماده خوراکی است. آماره های دو مدل شبکه عصبی مصنوعی و مدل رگرسیون چندگانه نشان دادند که واریانس خطا به روش شبکه عصبی مصنوعی برای همه اسیدهای آمینه پاییتر از روش رگرسیون چندگانه خطی است. نتایج تحقیق بخوبی نشان داد که شبکه عصبی مصنوعی ابزار مناسب و قدرتمندی برای پیش بینی و برآورده الگوی اسیدهای آمینه غلاتی نظری سورگوم است.

واژگان کلیدی: پیش بینی اسیدهای آمینه - سورگوم - شبکه عصبی مصنوعی - رگرسیون چندگانه.

مقدمه

بخش عمده خوراک های مورد استفاده در پرورش دام با منشاء گیاهی می باشد. برخی از اسیدهای آمینه توسط بدن پرندۀ قابل ساخت نیستند و باید از طریق خوراک تامین شوند که به این گروه اسیدهای آمینه ضروری می گویند. اسیدهای آمینه ضروری در طیور عبارتند از: لوسین، ایزولوسین، والین، فنیل آلانین، ترئونین، متیونین، تریپتوfan، لایزین و آرژینین (۱). تعیین مقدار اسیدهای آمینه مواد خوراکی بعلت آنالیزهای شیمیابی و صرف زمان در آزمایشگاه گران و وقت گیر است. صرف هزینه زمان بر بودن و صرف هزینه محققین را به جستجوی راه حلی مناسب تر برای تخمین میزان اسیدهای آمینه در اجزاء خوراک وادرار کرده است (۹). استفاده از شبکه عصبی مصنوعی می تواند در این زمینه موثر باشد. شبکه عصبی مصنوعی شبیه سازی سامانه عصبی انسان است. توانایی شبکه عصبی در تشخیص الگوهای مرتبط بین متغیرهای ورودی و خروجی متناظر در سیستمهای پیچیده بیولوژیکی سبب گردیده است تا کاربرد موثرتری در طبقه بندی و تخمین اطلاعات داشته باشد (۱۰). امروزه کاربرد شبکه عصبی در زمینه های مختلف علوم کشاورزی روند رو به رشد داشته است (۲، ۳، ۴، ۵ و ۷) شبکه های عصبی مصنوعی برای تخمین پروفیل اسیدهای آمینه مواد خوراکی بکار رفته و نشان داده تا نسبت به رگرسیون خطی ابزار موثرتری برای شناسایی روابط بین مواد مغذی باشد (۴).

مواد و روش ها